

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
végzése

Az ügy száma:	Kfv.IV.37.271/2025/2.
A tanács tagjai:	Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke Dr. Dobó Viola előadó bíró Dr. Hajas Barnabás bíró Dr. Kalas Tibor bíró Dr. Kiss Árpád Lajos bíró
A felperes:	felperes (cím1)
A felperes képviselője:	Dr. Halmos András ügyvéd (cím2)
Az alperes:	Heves Vármegyei Kormányhivatal (cím3.)
Az alperes képviselője:	Dr. Demeter András kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	örökségvédelmi ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes
Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Miskolci Törvényszék
101.K.701.335/2024/15. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes tulajdonában álló, Település1 helyrajzi szám1-ú, természetben az cím1 alatti lakóház egyéb1 műemléki jelentőségű területén (törzsszám: 8702, azonosító: 5457), a egyéb2 műemléki környezetében, a egyéb3 ex-lega műemléki környezetében található.

[2] Az alperes 2023. december 1. napján kelt HE/EOFE/1430-5/2023. számú határozatával kötelezte a felperest, hogy a perbeli ingatlan tetején lévő, engedély nélkül létesített napelemeket szerelje le, szüntesse meg. Határozatát a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 64. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés c) pont cb) alpontjára, 80. § (1)-(5) bekezdéseire alapította. Határozatban arra hivatkozott, hogy az épület tetősíkjaira épített napelemek közterületről, valamint Település1 városának ún. magas, vagy kilátó pontjairól is jól láthatóan kerültek elhelyezésre, melyek befolyásolják a műemléki jelentőségű terület történeti összképét, feltárulását, karakterét.

[3] A felperes keresete alapján eljáró bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a látványt egészében kell vizsgálni, a műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet megjelenését összességében kell értékelni annak megítélése során, hogy megállapítható-e a megvalósult beavatkozással műemléki jelentőségű területen a védettséget megalapozó értéket veszélyeztető és sértő állapot, valamint a műemlék zavartalan érvényesülését gátló állapot létrejötte.

[4] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[5] A Kúria a 2024. november 26. napján kelt Kfv.IV.37.643/2024/5. számú végzésében a Miskolci Törvényszék 101.K.700.004/2024/15. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az eljáró bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[6] A Kúria határozatában kiemelte, hogy a perbeli esetben az alperes eljárásának vizsgálati szempontjait a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontja jelölte ki, melyek nem taxatív sorolják fel az örökségvédelmi eljárás során értékelendő szempontokat, hanem egyfajta célt fogalmaznak meg: a műemléki jelentőségű terület összképének, látványának fenntartását, illetve a védettséget megalapozó érték zavartalan érvényesülésének biztosítását. Ezen két jogszabályi rendelkezés kizárólag az adott eljárás tárgyát képező napelem örökségvédelmi szempontú vizsgálatát írja elő, egyik rendelkezés sem rendeli vizsgálni a teljes városképet, látványt. Az alkalmazandó jogszabályok alapján a jelen eljárásban nem a napelemek hatékonyságát kellett összevetni az örökségvédelmi szempontokkal, hanem azt kellett vizsgálnia, hogy a napelemek elhelyezkedése, kialakítása milyen módon érinti Település1 egyéb5ának, mint műemléki jelentőségű területnek az összképét és a egyéb2 és a egyéb5 műemléki környezetét. A Kúria emellett arra is rámutatott, hogy az eljáró bíróság jogerős ítéletében nem vizsgálta azokat a szempontokat, amelyeket a felperes a keresetében kifogásolt.

[7] A Kúria iránymutatása szerint a megismételt eljárásban az eljáró bíróságnak az alperes határozatának jogszerűségéről a felperes keresetében foglaltak alapján a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontjában rögzített vizsgálati szempontok értékelésével kellett döntenie.

Az elsőfokú ítélet

[8] A Miskolci Törvényszék a megismételt eljárásában 2025. március 14. napján kelt 101. K. 701.335/2024/15. számú ítéletében az alperes HE/EOFE/1430-5/2023. iktatószámú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[9] A bíróság az ismételten áttekintett fényképfelvételek és rendelkezésre álló adatok alapján azt állapította meg, hogy Település¹ egyéb⁵ összképének, feltárulásának műemléki szempontból történő előnytelen megváltozása nem következett be a perbeli napelemek elhelyezésével, továbbá a egyéb² és a egyéb⁵, történeti régészeti lelőhely, valamint az egyéb⁴ és környezete vonatkozásában veszélyeztető, sértő, annak zavartalan érvényesülését gátló állapot nem jött létre. Megállapította, hogy a napelemek az utcából feltekintve csak egészen kis mértékben, közvetlenül az épület mellett elhaladva pedig egyáltalán nem láthatóak.

[10] Hangsúlyozta ismételten a bíróság, hogy a műemléki értéket valamilyen formában érintő, illetőleg a műemléki jelentőségű területen elhelyezkedő nem műemlék épületeken napelem létesítését kifejezetten tiltó jogszabályi rendelkezés a jelenlegi jogszabályi környezetben nincs, így valamennyi hasonló tényállású ügyben egyedi vizsgálatot kell és lehet elvégezni a műemléki értéket, műemléki jelentőségű területet valamilyen szempontból érintő napelemlétesítés során annak megállapítására, hogy zavaró, gátló hatás megvalósul(t)-e. A bíróság rámutatott ugyanakkor, hogy alperes, mint örökségvédelmi hatóság nincs elzárva attól, hogy a jogalkotó felé jelzéssel éljen, amennyiben a műemléki jelentőségű területen elhelyezkedő nem műemlék épületeken napelemek létesítését kifejezetten tiltó jogszabályi rendelkezés megalkotását tartja szükségesnek a napelemek létesítésének elkerülése, megelőzése érdekében.

[11] Mindezek alapján a bíróság – hivatkozással a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdésében foglaltakra is – azt állapította meg, hogy alperes mérlegelése okszerűtlen volt, jogsértően állapította meg azt, hogy a perbeli napelemek elhelyezésével a műemléki jelentőségű terület összképének, feltárulásának műemléki szempontból történő előnytelen megváltozása bekövetkezett, és a védettséget megalapozó értéket veszélyeztető, sértő, annak zavartalan érvényesülését gátló állapot jött létre.

[12] Figyelemmel arra, hogy a Kúria döntésében a bíróság ítéletének a megismételt eljárásra vonatkozó utasítása tekintetében jogsértést nem állapított meg, így a bíróság ismételten azt írta elő alperes számára, hogy az új eljárás során a tudomásulvétel során már csak azt kell vizsgálnia, hogy szükség van-e kötelezés, előírás, esetleg szankció alkalmazására a felperesi ingatlan vonatkozásában.

[13] A bíróság az alperes által hivatkozott, a Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5. számú döntésében írtak kapcsán rámutatott, hogy jelen ügyben az eltérő, egyedi tényállás alapján az volt megállapítható, hogy a napelemek létesítésével a műemléki jelentőségű területen a védettséget megalapozó értéket veszélyeztető és sértő, valamint az érték, műemléki környezetben a műemlék zavartalan érvényesülését gátló állapot nem jött létre.

A felülvizsgálati kérelem

[14] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős elsőfokú ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján helyezze hatályon kívül, és utasítsa az ügyben eljáró bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára.

[15] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet az ügy érdemére kihatóan sérti a Kp. 85. § (5) bekezdését, 86. § (4) bekezdését, illetve a Kr. 64. § (1) és (2) bekezdés c) pont cb) alpontjába, 80. § (1) –(5) bekezdéseibe, a 2/2015. (XI. 23.) KMK véleménybe, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 5. § (1) bekezdésébe ütközik.

[16] A befogadhatóság körében a Kp. 118. § (1) bekezdésének a) pontjának ad) alpontját jelölte meg. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet felülvizsgálata az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegések miatt indokolt. Álláspontja szerint a mérlegelési jogkörben hozott döntések esetén a bizonyítás lefolytatása fogalmilag kizárt, ezért a bíróság jogellenesen folytatott le bizonyítási eljárást, ezzel ténylegesen elvonta a közigazgatási szerv hatáskörét. Továbbá arra hivatkozott, hogy a bíróság tudomásulvételi eljárásra vonatkozó iránymutatása azért is végrehajthatatlan, a felperes mulasztása miatt nem indult bejelentésre örökségvédelmi eljárás, holott bejelentést tudomásul venni csak ebben az eljárásban engedi a Kr. 70. § (1) bekezdése, valamint a Kp. 86. § (4) bekezdés alapján az irányadó jogszabályoknak megfelelő örökségvédelmi szempontokat sem tudna mérlegelni.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet, és megállapította, hogy jelen ügyben a befogadás feltételei nem állnak fenn.

[18] A felülvizsgálati bíróság a befogadhatóság tárgyában hozandó döntése körében kizárólag a Kp. 118. § (1) bekezdésében felsorolt befogadási ok(ok) fennállását vizsgálhatja, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, annak alapját képező jogszabálysértésekről nem foglalkozhat állást, arra csupán a már befogadott felülvizsgálati kérelmet érdemben elbíráló határozatában van törvényes lehetőség.

[19] A Kp. 118. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

- a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata
- aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége
- ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve
- b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[20] A felperes a Kp. 118. § (1) bekezdésének a) pontjának ad) alpontja alapján kérte a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti befogadási okot a felülvizsgálatot kérő félnek a Kp. 117. § (4) bekezdése alapján meg kell indokolnia.

[21] A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az alperes HE/EOFE/1430-5/2023. iktatószámú döntése mérlegelési jogkörben meghozott közigazgatási határozatnak minősül, melynek vonatkozásában – amennyiben a hatóság a Kp. szabályával ellentétesen jár el – a döntést meg kell semmisíteni és új eljárást kell elrendelni, de anélkül, hogy a bíróság bizonyítási eljárást folytatna le. Mindebből következik, hogy a bíróság a Kp. 85. § (5) bekezdésében foglaltak megsértése mellett jogellenesen folytatott le bizonyítási eljárást is.

[22] Sérelmezte továbbá, hogy az ítélet indokolásának [55] pontja szerint az alperes jogsértően állapította meg, hogy a perbeli napelemek elhelyezésével a műemléki jelentőségű terület összképének, feltárulásának műemléki szempontból történő előnytelen megváltozása következett be.

[23] A Kúria egységes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelem befogadásának alapvető feltétele, hogy a megjelölt jogszabálysértés kihatással legyen az ügy érdemére. A rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatását önmagában nem alapozza meg, hogy a fél az elsőfokú bíróság eljárását jogszabálysértőnek tartja. (Kfv.IV.37.643/2023/2.)

[24] Az alperes felülvizsgálati érvelése valójában a bizonyítékok ismételt egybevetésére, értékelésére, felülmérlegelésére irányult, amire a Kúriának nincs jogszabályi lehetősége, e tekintetben a kúriai jogértelmezés kiforrott. A felülvizsgálati eljárás során a Kúria elsősorban – elvi jellegű jogkérdéseket illetően – joggyakorlat fejlesztő és egységesítő tevékenységet folytat, a tényállás megállapításának és a bizonyítékok értékelésének felülmérlegelésére csak kivételesen súlyos esetekben van lehetőség. (Kfv.III.37.028/2022/2.)

[25] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság - a vonatkozó iránymutatásnak eleget téve - a megismételt eljárásban elvégezte a tárgyi ügyben az alperesi határozat Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja és a Kr. 81. § (3) bekezdés c) pontjában rögzítettek szerinti örökségvédelmi szempontú vizsgálatát, ítéletében részletesen megindokolta, hogy a keresetben előadottakat miért találta megalapozottnak.

[26] Megállapítható továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában bemutatta miért határozott az alperesi határozat megsemmisítéséről és az új eljárás elrendeléséről. A bizonyításra és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabályok megtartásának ennél részletesebb értékelése a Kúria által, már a felülvizsgálati eljárás érdemére tartozó kérdés, vizsgálatának a felülvizsgálati eljárás jelen szakaszában nincs helye.

[27] A Kúria rámutat arra, hogy a bizonyítási eljárás jogsértő mivoltára, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére vonatkozóan megjelölt eljárási szabályszegés a felülvizsgálati kérelem befogadását kizárólag abban az esetben teszi lehetővé, ha a rendelkezésre álló iratok alapján az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok értékelésére kivételesen okszerűtlenül került sor. Ennek hiányában a felülvizsgálati kérelem befogadására nincs törvényes lehetőség (Kfv.II.37.760/2022/2., Kfv.III.37.028/2022/2., Kfv.VII.37.037/2022/2., Kfv.II.37.220/2022/2., Kfv.II.37.710/2023/2.)

[28] Amennyiben a jogerős ítélet tartalmazza a bizonyítékok megjelölését és azok értékelését, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabályok meg nem tartása miatt a befogadhatóságról való döntés keretei között nem állapítható meg a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés. (Kfv.I.35.080/2023/3.)

[29] A Kúria megvizsgálva a felülvizsgálati kérelmet a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jelen ügyben a befogadás feltétele a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján nem áll fenn, ezért a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (2) bekezdésére alapítottan megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[30] *A felülvizsgálati kérelem befogadásának alapvető feltétele, hogy a megjelölt jogszabálysértés kihatással legyen az ügy érdemére. Amennyiben a jogerős ítélet tartalmazza a bizonyítékok megjelölését és azok értékelését, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabályok meg nem tartása miatt nem állapítható meg a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés.*

Záró rész

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül határozott.

[32] A felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadására figyelemmel a felülvizsgálati eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének a) pontja alapján illetékmentes, ezért a Kúriának az illeték megfizetéséről rendelkeznie nem kellett.

[33] A végzés ellen a Kp. 116. § d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2025. május 20.

Dr. Balogh Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Dobó Viola sk.
előadó bíró

Dr. Hajas Barnabás sk.
bíró

Dr. Kalas Tibor sk.
bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos sk.
bíró

A kiadmány hitelül: